

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.411.009.01.2015
D/15/505

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach
ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice
T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30
lka@nik.gov.pl

I Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	D/15/505 — Realizacja przez podmioty wykonujące zadania publiczne obowiązku dostosowania ich stron internetowych do potrzeb osób niepełnosprawnych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Arkadiusz Przytułski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 94795 z dnia 24 czerwca 2015 r. [dowód: akta kontroli str. 1÷2]
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Będzinie ¹ , ul. 11 Listopada 20, 42-500 Będzin, Regon: 000515649
Kierownik jednostki kontrolowanej	Łukasz Komoniewski, Prezydent Miasta [dowód: akta kontroli str. 3÷4]

II Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W ocenie² Najwyższej Izby Kontroli, oficjalna strona internetowa Urzędu (www.bedzin.pl), jako podmiotu realizującego zadania publiczne służące prezentacji zasobów informacji, nie była w pełni dostępna dla osób niepełnosprawnych na poziomie określonym w załączniku nr 4³ do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych⁴.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Użytkowana wcześniej strona internetowa Urzędu nie spełniała wymagań standardu WCAG 2.0 dlatego w maju 2015 r. zostało zlecone wykonanie nowej strony, która udostępniona została przez Wykonawcę 23 lipca 2015 r. i przewidziana do odbioru 6 sierpnia 2015 r. Nowa strona internetowa została w krótkim okresie wypełniona treścią, jednak ujawnione zostały jej usterki programowe. Strona ta, z 34 wymagań standardu WCAG 2.0 objętych badaniem w toku niniejszej kontroli, spełniała 21, nie spełniała 3, a 10 wymagań nie miało zastosowania.

¹ Zwany dalej Urzędem.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje oceny: pozytywną bądź negatywną. Jeżeli taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Wymagania Web Content Accessibility Guidelines (WCAG 2.0) dla systemów teleinformatycznych w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych

⁴ Dz.U. poz. 526, ze zm.; dalej KRI

III Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania w zakresie dostosowania stron internetowych Urzędu do wymagań standardu WCAG 2.0

1. Kontrole i audyty dotyczące dostosowania stron internetowych do standardu WCAG 2.0

Od 2012 roku do lipca 2015 roku nie przeprowadzono w Urzędzie audytu ani kontroli dostosowania stron internetowych do standardu WCAG 2.0. Według wyjaśnień Prezydenta Miasta, audyt taki został przewidziany do zlecenia w terminie do 6 sierpnia 2015r. przez wydział Promocji, Kultury, Sportu i Komunikacji Społecznej Urzędu (Wydział Promocji) po uruchomieniu nowej strony internetowej miasta www.bedzin.pl. Według wyjaśnień Naczelnika Wydziału Promocji audyt nie był dotychczas zlecany, gdyż dopiero uruchomienie nowej strony umożliwiło pełne jej dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych i wykonanie audytu stało się zasadne. W dniu 4 sierpnia 2015r. rozesłano zapytania ofertowe do 3 wykonawców.

[Dowód: akta kontroli str. 99]

2. Działania podejmowane dla zapewnienia dostępności stron internetowych zgodnie z wymaganiami określonymi w § 19 KRI

W związku z dynamiczną rozbudową dotychczasowej strony Urzędu, CMS Joomla (*Content Management System* - system zarządzania treścią), na którym oparta była strona w 2015r., przestał wykonywać założone funkcje w pełni zgodnie z WCAG 2.0 i w ocenie Urzędu - bez ingerencji w kod PHP prawidłowe wykonywanie tych funkcji nie było możliwe.

[Dowód: akta kontroli str. 99÷100]

Po rozesłaniu zapytań ofertowych wybrany został przedsiębiorca z Torunia, z którym podpisana została umowa z dnia 26 maja 2015r. na wykonanie i obsługę techniczną strony internetowej Urzędu spełniającej standardy WCAG 2.0.

[Dowód: akta kontroli str. 53÷91, 159÷160]

Wyjaśniając kto i w jaki sposób sprawdził zgodność nowej strony www.bedzin.pl ze standardem WCAG 2.0 Prezydent Miasta podał, że 3 sierpnia 2015r. Wydział Promocji Kultury Sportu i Komunikacji Społecznej Urzędu⁵ przeprowadził konsultacje z osobami niepełnosprawnymi w celu zweryfikowania dostosowania nowej strony www.bedzin.pl do standardów WCAG 2.0 w zakresie poprawności zastosowania tekstów alternatywnych przy pomocy czytnika ekranu.

Przedstawicielka Polskiego Związku Niewidomych Oddział Śląsk, Koło Terenowe w Będzinie stwierdziła, że osoby niedowidzące mają duży komfort korzystając z dostępnych w serwisie Urzędu opcji takich jak tryb wysokiego kontrastu oraz powiększanie czcionki. Osobie całkowicie niewidomej korzystanie ze strony ułatwił czytnik „Magic”. Treści na stronie zostały przeczytane i zrozumiane (strona główna, aktualności). Do 14 sierpnia 2015r. planowane jest kolejne spotkanie z osobami niepełnosprawnymi w celu uwzględnienia potrzeb i zapewnienia osobom niepełnosprawnym najwyższych standardów korzystania z miejskiej strony internetowej.

[Dowód: akta kontroli str.156]

---

⁵ Zwany dalej Wydziałem Promocji.

3. Strony internetowe Urzędu Miejskiego

Urząd prowadzi oficjalną stronę internetową Miasta pod adresem www.bedzin.pl i podmiotową stronę Biuletynu Informacji Publicznej www.bedzin.bip.info.pl. Od 2012 r. strony te utrzymywane są na zewnętrznych serwerach będących własnością firm obsługujących Urząd w tym zakresie. Strony pracują na różnych serwerach, przy wykorzystaniu różnych CMS.

[Dowód: akta kontroli str. 101]

4. Stosowane w Urzędzie procedury zarządzania treścią stron internetowych

Treści są publikowane na stronach internetowych Urzędu przez użytkowników systemu teleinformatycznego pisemnie upoważnionych, na wniosek przełożonego, przez administratora danych (Prezydenta Miasta). Upoważnienia określają poziom uprawnień stosownie do zakresu obowiązków.

[Dowód: akta kontroli str. 101]

Procedury zarządzania treścią w Urzędzie Miejskim w Będzinie uregulowane zostały:

- zarządzeniem nr 37/2015 Prezydenta Miasta Będzina z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie zasad udostępniania informacji publicznej przez Urząd Miejski w Będzinie;
- Regulaminem organizacyjnym Urzędu;
- zakresami obowiązków pracowników.

Powołane wyżej zarządzenie wskazywało osoby upoważnione do udostępniania informacji publicznych w celu ich ponownego wykorzystania. Instrukcja publikowania informacji Urzędu w internecie, stanowiąca załącznik nr 1 do ww. zarządzenia, w ust. 4. *Publikowanie informacji na stronie WWW*, stwierdzała m.in., że politykę informacyjną w obszarze mediów elektronicznych prowadzi Wydział Promocji i informacje do publikacji na stronie www.bedzin.pl zgłaszane są do tego wydziału, a jego naczelnik podejmuje decyzje o ich publikacji na stronie Miasta.

[Dowód: akta kontroli str. 5÷44]

Instrukcja publikowania w internecie informacji Urzędu, stanowiąca załącznik do ww. zarządzenia nr 37/2015 Prezydenta Miasta, wskazywała:

- Redaktora naczelnego BIP i jego administratora — Pełnomocnika ds. Ochrony informacji niejawnych oraz pracownika Biura Ochrony Informacji Niejawnych⁶ BOIN.
- Osoby odpowiedzialne za: politykę informacyjną, informacje do publikacji na stronie www.bedzin.pl, uprawnienia naczelnika Wydziału Promocji, moderatorów i redaktorów oraz uprawnienia Wykonawcy tej strony.

Pracownicy posiadali wykształcenie w kierunku informatyka, bądź uczestniczyli w szkoleniach lub warsztatach takich jak: *Promocja w społecznościach internautów, Jak skutecznie prowadzić fanpage instytucji publicznej, Redagowanie tekstów do publikacji na portalach internetowych, Weekendowy kurs html (podstawy) i css — Coder's Lab, Social media w kulturze, ECDL — Europejski Certyfikat Umiejętności Komputerowych, Tworzenie stron internetowych (Joomla)* w ramach projektu *Jesteś pracownikiem - możesz być szefem! Kursy*

---

⁶ Zwanego dalej BOIN

doszkalające i coaching - Norman Benett, 84 h, *Grafika komputerowa* — 120 h, Centrum Szkoleń i Innowacji w ramach projektu *Śląska Akademia Sukcesu*.

Pracownik odpowiedzialny za zapewnienie dostępności stron internetowych nie został wyznaczony.

[Dowód: akta kontroli str. 6÷12]

Do 23 lipca 2015r. obowiązywało zarządzenie nr 188/2005 z dnia 21 października 2005r. Prezydenta Miasta w sprawie określenia zasad udostępnienia obywatelom prawa do informacji publicznej w związku z realizacją przez Urząd zadań publicznych. Zarządzenie nie odnosiło się do ww. oficjalnej strony Urzędu.

[Dowód: akta kontroli str. 13÷16]

Wyjaśniając dlaczego procedury zarządzania treścią oficjalnej strony internetowej Urzędu zostały ustanowione dopiero po trzech latach od wejścia w życie KRI, Prezydent Miasta wyjaśnił, że ze względu na obowiązującą Urząd oszczędność środków, podjęta została decyzja o przesunięciu terminu wdrożenia KRI do chwili przeprowadzenia pierwszej istotnej modernizacji (§ 23 KRI⁷). Biorąc pod uwagę fakt, iż dokonywane w okresie od wejścia w życie KRI, a więc od dnia 31 maja 2012r. do 31 maja 2015r., modernizacje starej strony www.bedzin.pl nie miały cech istotnych modyfikacji oraz ze względu na brak jasno określonego terminu wdrożenia polityki bezpieczeństwa, podjęto decyzję o realizowaniu zadań zgodnie z ustalonym harmonogramem i wprowadzeniu regulacji formalnych (ww. Zarządzenia Prezydenta Miasta) po zakończeniu niezbędnych działań, w tym — po uruchomieniu nowej strony www.bedzin.pl..

[Dowód: akta kontroli str. 154÷156]

5. Komórki organizacyjne i osoby, którym przypisano do wykonania zadania związane z redagowaniem i publikowaniem treści oraz zapewnieniem odpowiedniej dostępności serwisów internetowych

Treści są publikowane w internecie przez użytkowników systemu teleinformatycznego posiadających pisemne upoważnienie Prezydenta Miasta nadane na wniosek przełożonego, określające poziom uprawnień stosownie do zakresu obowiązków.

Do obsługi oficjalnej strony Urzędu są upoważnieni trzej pracownicy Wydziału Promocji: administratorzy (naczelnik i podinspektor) oraz redaktor – moderator (inspektor).

Do przetwarzania informacji w systemie informatycznym Biuletyn Informacji Publicznej (BIP) zostali upoważnieni:

- administratorzy - 2 pracowników BOIN;
- redaktorzy - kierownik i inspektor w Biurze Zamówień Publicznych oraz Główna Księgowa w Teatrze Dzieci Zagłębia w Będzinie i Informatyk w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej.

[Dowód: akta kontroli str. 102÷103]

---

⁷ Systemy teleinformatyczne podmiotów realizujących zadania publiczne funkcjonujące w dniu wejścia w życie rozporządzenia na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów należy dostosować do wymagań, o których mowa w rozdziale IV rozporządzenia, nie później niż w dniu ich pierwszej istotnej modernizacji przypadającej po wejściu w życie rozporządzenia.

Nadzór nad rozwojem i eksploatacją oprogramowania, sprzętu i sieci komputerowej, został powierzony zakresem czynności informatykowi w Wydziale Organizacyjnym.

[Dowód: akta kontroli str. 17÷19]

6. Zapewnienie ciągłości działania stron internetowych

Strony internetowe Urzędu (oficjalna i BIP) utrzymywane są na serwerach zewnętrznych, na podstawie zawartych umów.

[Dowód: akta kontroli str. 45÷52]

Urząd nie ma dokumentów ustalających poziom dostępności tych stron. Nie dysponuje też bieżącymi informacjami o incydentach.

Według wyjaśnień Naczelnika Wydziału Promocji powołującej się na oświadczenia wykonawcy usługi, gwarantowany poziom usług (SLA⁸) dla oficjalnej strony Urzędu wynosił w roku 2014 - 99,98%, a w roku 2015 stanowi 99,99%. Tak wysoki poziom dostępności jest efektem posiadanego przez wykonawcę oprogramowania antywirusowego, autorskiego oprogramowania świadczącego usługi z zakresu bezpieczeństwa wykrywające niepojęte zdarzenia na serwerach, pełnego monitoringu, zapasowych torów zasilania, które nie pozwolą na włamanie się na stronę internetową. Kopie zapasowe strony www.bedzin.pl są wykonywane przez Wykonawcę codziennie i przechowywane są przez okres 1 tygodnia.

Odnotowano jedynie jeden incydent (we wrześniu 2014 roku) związany ze zmianą miejsca przechowywania działającej infrastruktury informatycznej dla serwerów, skutkujący czterogodzinną przerwą w realizacji usługi.

[Dowód: akta kontroli str. 104÷105, 135÷137]

7. Plan i wykonanie wydatków na dostosowanie stron do standardu WCAG 2.0 w latach 2012 – 2015

W latach 2012 do 2015 (do czasu zakończenia kontroli) wydatki na dostosowanie stron internetowych Urzędu do standardu WCAG 2.0 przewidziane zostały w umowie o wykonanie i obsługę techniczną strony internetowej Urzędu, zawartej w dniu 26 maja 2015 r. z przedsiębiorcą z Torunia, w kwocie 11 863,58 zł. Do czasu zakończenia kontroli zamówiona strona internetowa jeszcze nie została odebrana przez Urząd i wydatki nie miały miejsca.

[Dowód: akta kontroli str. 93÷98]

8. Środki z budżetu państwa lub z Unii Europejskiej na dostosowanie stron internetowych do potrzeb osób niepełnosprawnych

Urząd nie występował o środki z budżetu państwa lub Unii Europejskiej na dostosowanie stron internetowych do standardu WCAG 2.0.

[Dowód: akta kontroli str. 106]

---

⁸ Service Level Agreement — umowa o gwarantowanym poziomie świadczenia usług

9. Informacje, instrukcje i wytyczne od Ministra Administracji i Cyfryzacji lub Wojewody dotyczące dostosowywania stron internetowych do potrzeb osób niepełnosprawnych

W latach 2012 – 2015 Urząd nie otrzymał pism z Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji ani od Wojewody w sprawie dostępności stron internetowych dla osób niepełnosprawnych.

[Dowód: akta kontroli str. 106]

10. Skargi i wnioski w sprawie problemów z dostępnością stron internetowych dla osób niepełnosprawnych

W latach 2012 – 2015 do Urzędu nie wpłynęły żadne wnioski ani skargi w sprawie problemów z dostępnością stron internetowych dla osób niepełnosprawnych, co potwierdza brak zapisów w Centralnym Rejestrze Skarg i Wniosków.

[Dowód: akta kontroli str. 106]

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Udostępnienie przez Wykonawcę oficjalnej strony internetowej Urzędowi, w założeniach spełniającej wymagania WCAG 2.0 miało miejsce 23 lipca 2015 r., a jej odbiór uzgodniony został na 6 sierpnia 2015 r., a więc po terminie określonym § 22. KRI.

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli - wskazane w powołanych wcześniej wyjaśnieniach Prezydenta Miasta przesunięcie tego terminu na dzień wprowadzenia istotnych modyfikacji, o którym mowa w § 23 KRI, po terminie 31 maja 2015 r. określonym w § 22 KRI nie znajduje podstaw prawnych.

2. W umowach o utrzymywanie stron internetowych Urzędu na serwerach zewnętrznych nie został określony wymagany poziom dostępności tych stron ani sposób dokumentowania tej dostępności. Było to niezgodne z wymaganiami określonymi § 15 ust. 2 KRI. Nie wyznaczono także osoby odpowiedzialnej za nadzór nad ciągłością działania stron internetowych Urzędu.

Prezydent Miasta wyjaśniając przyczyny i okoliczności braku w Urzędzie w pełni wiarygodnych dokumentów stwierdzających poziom dostępności stron internetowych Urzędu, a także nieustalenie zasad nadzoru nad ciągłością udostępniania usług informatycznych oraz niewyznaczenia osoby odpowiedzialnej za nadzór nad ciągłością działania stron internetowych Urzędu, podał, że: „w zakresie obowiązków dwóch pracowników Wydziału Promocji znajdują się zadania z zakresu prowadzenia strony internetowej www.bedzin.pl i weryfikacja ciągłości udostępniania usług informatycznych pojawia się w codziennych obowiązkach tych pracowników, którzy w trakcie pracy mogą wychwycić ewentualne próby niedozwolonego działania na stronie www”. W ocenie Prezydenta - od początku świadczenia usług nigdy nie odnotowano problemów z dostępnością serwisu oraz prędkością, dlatego też nie zamieszczono w umowie parametrów przepustowości określających ich spełnienie.

[Dowód: akta kontroli str. 151, 153]

Uwagi dotyczące badanej działalności

1. Założenia projektowe ww. strony nie przewidywały wywołania jej np. ze zmodyfikowanym adresem URL, umożliwiając walidację, także tej wersji, przez istniejące w internecie aplikacje, co zwiększyłyby funkcjonalność tej strony dla użytkowników korzystających z jej wersji ze zwiększonym kontrastem.
2. Strona główna ww. strony internetowej, mimo relatywnie niewielkiej zawartości treściowej, ma ok. 5 MB, co zwiększa czas jej ładowania do przeglądarki i podnosi koszty korzystania przez użytkowników z połączenia internetowego „dodzwanianego”. W umowie nie zastrzeżono optymalizacji w tym zakresie dla zmniejszenia obciążenia serwera i sieci. Nie ma odrębnej wersji ww. strony dla urządzeń mobilnych.

Odnosząc się do powyższego, Prezydent Miasta poinformował, że:

- W dniu 3 sierpnia 2015r. zgłoszono do Wykonawcy strony www.bedzin.pl konieczność wykonania linku do trybu „wysoki kontrast” (np. www.bedzin.pl/kontrast.html). Miało to miejsce w ramach przysługującego Zamawiającemu prawa do usuwania usterek w ramach zawartej umowy.
- Strona www.bedzin.pl jest rozbudowana o różnego rodzaju grafikę, każda ingerencja w rozmiar strony sprawi, że utraci swoją estetykę. Nie ma również prawnych uregulowań i ograniczeń, które wskazywałyby na konieczność zmniejszenia wielkości strony. Zgodnie ze standardami WCAG 2.0. strona www powinna być dostosowana do urządzeń mobilnych (smartfonów i tabletów). W dniu 3 sierpnia 2015r. zgłoszono do Wykonawcy strony www.bedzin.pl konieczność dostosowania strony. Zgłoszenie to zostanie wykonane w ramach przysługującego Zamawiającemu prawa do usuwania usterek w ramach zawartej umowy.

2. Zapewnienie dostępności informacji dla osób niepełnosprawnych

Opis stanu faktycznego

Oficjalna strona internetowa Urzędu udostępniana jest przy wykorzystaniu JavaScript, który nie jest rozpoznawany przez wykorzystywaną w toku niniejszej kontroli aplikację internetową przeznaczoną do wyszukiwania błędów WCAG 2.0. Technologia ta utrudniała również wierny zapis na dysku przeglądanych stron. Strona w wersji kontrastowej, tworzona przez skrypty, nie była dostępna dla tej aplikacji.

Serwis zawiera zarówno elementy graficzne przekazujące informacje, jak i elementy zdobnicze, które nie powinny być widziane przez czytniki ekranu.

W wyniku oględzin przeprowadzonych w dniach 29 lipca, 3 i 4 sierpnia 2015r. przy wykorzystaniu przeglądarek internetowych Internet Explorer 11 i Mozilla Firefox ESR 38.1.0, z udziałem Naczelnika Wydziału Promocji i Informatyka Urzędu, stwierdzono, co następuje:

Zasada nr 1: Postrzegalność - informacje oraz komponenty interfejsu użytkownika muszą być przedstawione użytkownikom w sposób dostępny dla ich zmysłów.

1. Umieszczone na stronie internetowej treści nietekstowe posiadają odpowiednik w postaci tekstu, który pełni tę samą funkcję (pozycja 1.1.1 Standardu)

Elementy takie mają swoją tekstową alternatywę, czyli krótki i zwięzły opis zawartości (np. „72. Tour de Pologne w Będzinie”), który pojawia się w postaci „dymku” po wskazaniu na dany element graficzny. W wypadku multimediów tekst alternatywny zawierał tylko ogólną informację o zawartości multimediów.

Sprawdzenie zakresu informacyjnego strony głównej i 4-podstron z głównego menu, nie wykazało nieprawidłowości - badane strony mają wersje alternatywne o wysokim kontraście tworzoną przez skrypty, po ich uruchomieniu ikoną *Wysoki kontrast*. Opisy obrazków są zrozumiałe. Nie stwierdzono tekstu w formie graficznej.

2. Dostępność do treści przekazywanych w multimediami (pliki audio i video)

Oficjalna strona Miasta wraz z podstronami nie zawierała nagrań tylko audio ani tylko video, o których mowa w wytycznej 1.2, pozycji 1.2.1 standardu WCAG 2.0. Stwierdzono, że dla nagrań w multimediami zsynchronizowanych (dźwięk i obraz) stanowiących materiał filmowy aktualności *Będzin TV* opublikowany pod adresem http://www.bedzin.pl/strona-197-lato_w_miescie.html i http://www.bedzin.pl/strona-165-dni_bedzina.html została zapewniona alternatywa, stosownie do pozycji 1.2.8 Standardu.

3. Informacje, struktura oraz relacje pomiędzy treściami przedstawiane na stronie www

Informacje, struktura oraz relacje pomiędzy treściami mogą być odczytane przez program komputerowy lub są dostępne w postaci tekstu, co jest wymagane w pozycji 1.3.2 Standardu.

4. Zrozumiała kolejność

Kolejność, w jakiej przedstawiona jest treść, na ogół ma znaczenie dla zrozumienia treści — kolejność taka, zgodnie z pozycją 1.3.2 Standardu musi być możliwa do odczytania przez program komputerowy. Pewnym ograniczeniem tej możliwości były wykazane przez funkcję Errors, Features and Alerts aplikacji Wave⁹ jako błędy na stronie głównej (i podstronach), a w tym: brak etykiety formularza *Szukaj*, brak tekstu alternatywnego dla obrazu będącego linkiem w banerze *Facebook* oraz stosowanie nagłówków tylko poziomu 1 i 2. Nagłówek <h1> dla logo serwisu i <h2> dla poszczególnych pozycji menu. Nie stosowano także znaczników list.

5. Właściwości zmysłowe

W serwisie nie występują złożone formularze ani polecenia nawigacyjne wymagające instrukcji.

6. Wykorzystywanie koloru jako sposobu przekazywania informacji.

Na badanych podstronach wykazanych w menu głównym wraz z submenu, nie stwierdzono elementów wyróżnionych wyłącznie kolorem, co jest zgodne z wymaganiem określonym w pozycji 1.4.1 Standardu.

---

⁹ <http://wave.webaim.org/>

7. Sterowanie odtwarzaniem dźwięku

Strona nie generuje dźwięków z wyjątkiem przypadku odtwarzania filmu. Aplet wyświetlający film (z portalu www.YouTube.com) umożliwiał wyłączenie nagrania i regulację poziomu głośności niezależnie od poziomu głośności ustawionej dla systemu.

8. Kontrast stron internetowych

Badanie podstron wykazanych w menu głównym wraz z submenu przeprowadzone przy użyciu programu Colour Contrast Analyser nie wykazało błędów.

9. Zmiana rozmiaru tekstu bez użycia technologii wspomagających oraz bez utraty treści lub funkcjonalności

Ikony uruchamiające skrypty zmieniające rozmiar tekstu pozwalały na powiększenie go do 200% bez utraty treści lub funkcjonalności. Skróty klawiaturowe przeglądarki internetowej powiększały całą stronę (nie tylko tekst). Było to zgodne z wymaganiami określonymi w pozycji 1.4.4 Standardu.

10. Obrazy tekstu

Dokumenty zostały zamieszczone w dziale *Dla mieszkańców*. Nie stwierdzono plików zawierających obrazy (np. skany).

[Dowód: akta kontroli str.110÷111]

Zasada nr 2: Funkcjonalność — komponenty interfejsu użytkownika oraz nawigacja muszą być możliwe do użycia.

11. Dostępność do treści strony przy użyciu klawiatury

Na stronie www.bedzin.pl funkcjonują klawisze skrótów dotyczące wielkości czcionki, kontrastu oraz linków do 6-pozycji menu strony (strona główna, aktualności i innych). Skróty klawiaturowe nie wchodzi w konflikt ze skrótami systemowymi, w tym — przeglądarki. Nie zostały zdefiniowane skróty dla przeglądarki Internet Explorer. Każdy element aktywny (np. linki) jest przedstawiony za pomocą jego semantycznego odpowiednika html, zgodnie z wymaganiami określonymi w pozycji 2.1.1 WCAG 2.0.

Nie stwierdzono pułapek na klawiaturę — użytkownik może przy pomocy klawiatury przejść do aktywnego elementu i równocześnie ma możliwość przejścia do kolejnego również przy pomocy skrótu klawiaturowego, stosownie do wymagania określonego w pozycji 2.1.2 Standardu. Użytkownik ma możliwość pominięcia powtarzających się na podstronach stałych elementów (wymaganie 2.4.1.).

Podczas kontroli nie było jeszcze spełnione wymaganie 2.4.7 Standardu; zaznaczenie elementu (fokus) nie było widoczne.

12. Możliwość dostosowania czasu odbioru treści stron

Na badanej stronie jedynym ruchomym elementem jest baner na stronie głównej. Przewijanie tego elementu graficznego można zatrzymać poprzez „najechnięcie” na ten element kursorem.

Tym samym wymagania 2.2.1 i 2.2.2. standardu WCAG 2.0 zostały spełnione.

13. Migotanie treści stron

Badana strona internetowa nie zawiera w swojej treści niczego, co migocze częściej niż trzy razy w ciągu jednej sekundy co było zgodne z wymaganiem określonym w pozycji 2.3.1 Standardu.

14. Tytuły stron internetowych

Wszystkie podstrony mają tytuły umieszczone w nagłówkowej części kodu pomiędzy znacznikami <title> mają nazwy odpowiednie do zawartości stron, stosownie do pozycji 2.4.2 standardu WCAG 2.0.

15. Treść linków na (pod-)stronach (pozycja 2.4.4 standardu WCAG 2.0).

Nie stwierdzono kilku linków o takich samych tytułach na żadnej z badanych podstron. Cel każdego linku był zgodny z jego treścią, która była zrozumiała np. Kultura, Turystyka, Gospodarka, Dla mieszkańców.

16. Drogi lokalizacji strony (pozycja 2.4.5 standardu WCAG 2.0)

Do wybranej podstrony serwisu można dotrzeć poprzez menu, mapę serwisu, wyszukiwarkę oraz menu *Na skróty*, co było zgodne z pozycją 2.4.5 Standardu.

17. Nagłówki i etykiety (pozycja 2.4.6 standardu WCAG 2.0)

Jak podano wcześniej — strona www.bedzin.pl korzysta z nagłówków tylko poziomu 1 i 2. Nagłówek <h1> dla logo serwisu i <h2> dla poszczególnych pozycji menu. Brak było etykiety formularza Szukaj (także na podstronach).

[Dowód: akta kontroli str. 111÷112]

Zasada nr 3: Zrozumiałość — informacje oraz obsługa interfejsu użytkownika muszą być zrozumiałe.

18. Język treści na stronie (pozycja 3.1.1 standardu WCAG 2.0)

W kodzie strony prawidłowo zadeklarowano język jej treści. Spełnione tym samym zostało wymaganie określone w pozycji 3.1.1 Standardu.

19. Język fragmentów treści (pozycja 3.1.2 standardu WCAG 2.0)

Nie stwierdzono braków deklaracji języka na badanych fragmentach podstron, co spełnia wymaganie określone w pozycji 3.1.2 Standardu. Fragmentów w językach innych niż polski, nie stwierdzono.

20. Zmiana kontekstu komponentu oznaczanego fokusem (pozycja 3.2.1 standardu WCAG 2.0)

Serwis internetowy Miasta spełniał wymagania określone w pozycji 3.2.1 standardu WCAG 2.0, wg którego oznaczenie jakiegokolwiek komponentu fokusem nie powinno zmieniać kontekstu.

21. Wpływ zmiany ustawień jakiegokolwiek komponentu interfejsu użytkownika na automatyczną zmianę kontekstu (pozycja 3.2.2 standardu WCAG 2.0)

Serwis spełniał kryterium z pozycji 3.2.2 Standardu, wg którego zmiana jakiegokolwiek komponentu interfejsu użytkownika nie powinna powodować automatycznej zmiany kontekstu.

22. Kolejność elementów nawigacji (pozycja 3.2.3 standardu WCAG 2.0)

Stwierdzono, że kolejność elementów nawigacji (menu) jest taka sama na każdej podstronie w tym samym porządku, zgodnie z wymaganiem określonym w pozycji 3.2.3 standardu WCAG 2.0.

23. Identyfikacja elementów stron (pozycja 3.2.4 standardu WCAG 2.0)

W całym serwisie używane są takie same ikony dla konkretnej czynności, a w tym np. ikony: „Poprzednia”, „Następna”, „pdf”, „Drukuj”, „Powrót”, „Wyślij”.

24. Identyfikacja błędów w formularzach (pozycja 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3 standardu WCAG 2.0)

W serwisie występuje tylko jeden formularz – „Szukaj”. Dowolny wpis nie powoduje błędów, w związku z tym nie badano spełnienia przez formularz wymagań określonych w pozycjach 3.3.1 i 3.3.3 Standardu.

[Dowód: akta kontroli str. 112÷113]

Zasada nr 4: Solidność — Treść musi być solidnie opublikowana, tak, by mogła być skutecznie interpretowana przez różnego rodzaju oprogramowania użytkownika, w tym technologie wspomagające.

25. Analiza składniowa (pozycja 4.1.1 standardu WCAG 2.0)

Badanie zgodności strony www.bedzin.pl ze standardami HTML lub XHTML przeprowadzone zostało aplikacją pod adresem <http://validator.w3.org/check?uri=referer> wykazało 24 błędy (Errors) oraz 0 ostrzeżeń (warnings). Badanie poprawności kaskadowych arkuszy stylów (CSS) przeprowadzone aplikacją pod adresem <http://jigsaw.w3.org/css-validator/check/referer> wykazało 0 błędów oraz 37 ostrzeżeń. Analogiczne wyniki dało badanie podstron.

[Dowód: akta kontroli str.113, 119÷130]

Wykazane wyżej niezgodności z wymaganiami standardu WCAG 2.0, zostały zgłoszone Wykonawcy oficjalnej strony internetowej Urzędu, o czym poinformował Prezydent Miasta w złożonych wyjaśnieniach.

[Dowód: akta kontroli str. 156, 134]

Ustalone
nieprawidłowości

Strona internetowa Urzędu do czasu zakończenia kontroli nie została jeszcze odebrana od Wykonawcy i zgodnie z umową — jest jeszcze rok na zgłaszanie uwag. W związku z tym odstąpiono od kwalifikowania do nieprawidłowości niezgodności oficjalnej strony internetowej Urzędu ze standardem WCAG 2.0.

IV Uwagi i wnioski

Uwagi dotyczące badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na potrzebę rozważenia możliwości wprowadzenia do użytkowania przez pracowników odpowiedzialnych czytników ekranu i innych aplikacji umożliwiających stałe monitorowanie dostępności dla osób niepełnosprawnych serwisu internetowego Urzędu

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁰, wnosi o:

- 1. Zapewnienie dostarczania usług realizowanych przez systemy teleinformatyczne na deklarowanym poziomie dostępności w oparciu o udokumentowane procedury.**
- 2. Wyegzekwowanie od twórcy oprogramowania strony www.bedzin.pl usunięcia niezgodności ze standardem WCAG 2.0.**

V Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 26 sierpnia 2015r.

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

**Kontroler
Arkadiusz Przytułski
spec. kontroli państwowej**

.....

¹⁰ Dz.U. z 2015 r. poz. 1096

